

PRZEDMOWA

W bieżącym roku mija 60 lat od chwili, gdy do życia został powołany Zakład Botaniki Polskiej Akademii Nauk, późniejszy Instytut Botaniki im. W. Szafera PAN w Krakowie. W tym roku przypada jednocześnie 100-lecie istnienia Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego i 230-lecie utworzenia Ogrodu Botanicznego UJ. Nie bez przyczyny więc rok 2013 został obwołany w Krakowie Rokiem Botaniki.

Botanika zawsze odgrywała ważną rolę w życiu naukowym Krakowa. Powstały w 1953 roku Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk był zawsze silną jednostką naukową i wraz z Instytutem Botaniki UJ stanowił główny, prężnie działający ośrodek badań botanicznych, który wywierał przemożny wpływ na rozwój botaniki w Polsce. Historia obu instytucji jest ściśle powiązana, nie tylko bliskością położenia. Łączy je przede wszystkim swoista unia personalna poprzez osoby profesorów uczelni działających w Krakowskim Towarzystwie Naukowym, Akademii Umiejętności (później Polska Akademia Umiejętności), Komisji Fizjograficznej, której schedę w dużej mierze przejął Instytut Botaniki PAN. U podstaw działalności tych instytucji leżą dokonania tak wybitnych botaników krakowskich, jak: Feliks Berdau (1826–1895), Józef Rostafiński (1850–1928), Marian Raciborski (1863–1917) i Władysław Szafer (1886–1970).

Pierwsi pracownicy naukowcy, kładący podwaliny pod rozwój Instytutu Botaniki PAN rekrutowali się przede wszystkim spośród naukowców Instytutu Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, a po części także Państwowego Instytutu Geologicznego. Jak to zwykle bywa, zwłaszcza w czasach trudnych i dynamicznie zmieniających się, historia początkowych lat Instytutu Botaniki PAN jest mocno zagmatwana, a dodatkową trudność w ustaleniu faktografii stwarza brak lub niekompletna dokumentacja. Trudno jest oddzielić nawet miejsca pracy i stanowiska zajmowane przez niektóre osoby, ponieważ w pokojach mieszczących się w budynku przy ulicy Lubicz 46 pracowali naukowcy z obu instytucji, a ich etaty były opłacane po części przez Polską Akademię Nauk i Uniwersytet Jagielloński. Dopiero po uzyskaniu w 1956 roku statusu samodzielnej placówki naukowej przez Instytut Botaniki PAN, historia botaniki w obu ściśle ze sobą związanych instytucjach zaczęła się toczyć niezależnie swoimi torami. Zawsze jednak naukowcy obu instytucji utrzymywali ściśle kontakty i współpracowali ze sobą w licznych wspólnych projektach. Szereg ważnych dzieł botanicznych, np. *Szata roślinna Polski* opublikowanych jest we współautorstwie botaników obu instytucji. Prowadzący działalność dydaktyczną Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego od samego początku był głównym zapleczem Instytutu Botaniki PAN, z którego rekrutowali się jego dzisiejsi pracownicy i doktoranci.

Instytucją spajającą obie botaniczne jednostki jest Polskie Towarzystwo Botaniczne. Oddział Krakowski PTB jest jednym z nielicznych, który prowadzi cotygodniowe spotkania „czwartkowe” (w sali im. B. Pawłowskiego na II piętrze budynku przy ul. Lubicz 46), goszcząc prelegentów reprezentujących wszystkie uczelnie krakowskie, jak też i inne ośrodki naukowe w kraju.

Mając na względzie wspólne korzenie i naukowe powiązania, dyrektorzy Instytutu Botaniki PAN, Instytutu Botaniki UJ i Ogrodu Botanicznego UJ postanowili uczcić wszystkie te doniosłe rocznice poprzez zorganizowanie wspólnych Obchodów Jubileuszowych. Główne uroczystości przewidziane zostały na drugą połowę września, ale w ciągu całego roku zorganizowano szereg spotkań, konferencji i wystaw naukowych, na których prezentowano dorobek krakowskich uczelni i instytucji Polskiej Akademii Nauk.

Na Jubileuszowe Obchody 60-lecia Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN zostały przygotowane dwa obszernie opracowania: *Historia badań i rozwoju Instytutu Botaniki Polskiej Akademii Nauk (1953–2012)* pod redakcją Barbary Godzik i Konrada Wołowskiego oraz dwuczęściowa *Bibliography of the W. Szafer Institute of Botany Polish Academy of Sciences (1953–2012)* zestawiona przez Ryszarda Ochyre, Halinę Bednarek-Ochyra i Barbarę Godzik. Wydawnictwa te prezentują szczegółową historię powstania i badań prowadzonych przez poszczególne zakłady i pracownie Instytutu Botaniki PAN oraz cały publikowany dorobek w okresie ostatnich 60 lat.

Zapraszając Państwa do lektury niniejszego opracowania nie należy zapomnieć o wielu osobach, dzięki którym mogło ono powstać. W pierwszej kolejności podziękowania Redaktorzy kierują do autorów poszczególnych rozdziałów dotyczących historii i badań realizowanych w poszczególnych pracowniach i zakładach Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN. Bez ich wysiłku książka ta nie mogłaby się ukazać.

Za konsultacje, krytyczne przeglądnienie i weryfikację tekstów, uwagi i uzupełnienia szczególnie podziękowania składamy prof. Halinie Bednarek-Ochyrze i prof. Ryszardowi Ochyrze. Ciężar wielu prac technicznych przy zestawianiu i poszukiwaniu danych opierał się na pracy Ewy Budziakowskiej i Barbary Pawłowskiej z Zakładu Ekologii, a także Anny Rusockiej z Działu Kadr i Renaty Czerskiej z Archiwum IB PAN. Dziękujemy również Redakcji Działu Wydawnictw: Agnieszce Sojce, Marianowi Wysockiemu i Jackowi Wieserowi za sprawną redakcję techniczną.

Czytelników zapraszamy również na stronę internetową Instytutu Botaniki im. W. Szafera PAN (PAN (<http://www.botany.pl>), gdzie można znaleźć aktualne informacje o badaniach prowadzonych w Instytucie Botaniki PAN oraz informacje na temat bieżących działań i wydarzeń z życia naukowego.

Kraków, 28 sierpnia 2013 r.

Barbara Godzik

Konrad Wołowski